

Til lovforslag nr. L 77. Tillægsbetænkning afgivet af Kulturudvalget den 18. december 1996

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven

(Eksemplarfremsættelse m.v. til fordel for handicappede, kabelviderespredning af radio- og fjernsynsudsendelser, uoverdrageligt vederlagskrav ved udlejning af videogrammer og fonogrammer m.v.)

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i et møde og har herunder stillet spørgsmål til kulturministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Nogle af udvalgets spørgsmål og kulturministerens svar herpå er optrykt som bilag til tillægsbetænkningen.

Der er af kulturministeren og af udvalget stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Af *kulturministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til titlen

1) I titlen indsættes efter »ophavsretsloven« ordene: »og om ophævelse af lov om Den Kulturelle Fond og om visse bevillinger på ophavsretsområdet«.

Til § 1

Af *udvalget*:

2) I det under *nr. 1* foreslåede § 17, *stk. 1*, indsættes efter »talelidende« ordene: »samt personer i øvrigt, der på grund af handicap er ude af stand til at læse trykt tekst«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget er af lovteknisk karakter. I lovforslagets § 2, *stk. 2*, foreslås lov om Den Kulturelle Fond og om visse bevillinger på ophavsretsområdet ophævet, hvilket bør fremgå af titlen til lovforslaget.

Til nr. 2

Udvalget har overvejet, om forslaget til § 17, *stk. 1*, vedrørende eksemplarfremsættelse m.v. til fordel for blinde, svagtseende, døve og talelidende som affattet ved lovforslagets § 1, *nr. 1*, bør udvides til også at omfatte andre end de i forslaget til § 17, *stk. 1*, nævnte handicappede.

Udvalget har fundet, at også personer, der på grund af handicap er ude af stand til at læse trykt tekst, bør have mulighed for at drage fordel af den nye digitale teknologi. Formålet med ændringsforslaget er at skabe en ligestilling mellem på den ene side de blinde, svagtseende, døve og talelidende og på den anden side andre læsehandicappede personer.

Udvalget forudsætter i denne forbindelse, at de institutioner m.v., som betjener blinde og svagtseende, i overensstemmelse med hidtidig praksis kræver dokumentation for, at en person lider af et handicap, som gør den pågældende ude af stand til at tilegne sig tekst på normal vis, f.eks. i form af lægeattest eller lignende.

Hanne Andersen (S) fmd. Søren Hansen (S) Eva Fatum (S) Poul Qvist Jørgensen (S)
Peder Sass (S) Margrete Auken (SF) Elsebeth Gerner Nielsen (RV) Aage Frandsen (SF)
Peter Duetoft (CD) Ester Larsen (V) Helge Sander (V) Lars Løkke Rasmussen (V) nfm.
Hans Christian Schmidt (V) Torben Rechendorff (KF) Agnete Laustsen (KF)
Brian Mikkelsen (KF) Poul Nødgaard (DF)

Fremskridtspartiet og Enhedslisten havde ikke medlemmer i udvalget.

Nogle af udvalgets spørgsmål til kulturministeren og dennes svar herpå*Spørgsmål nr. 7:*

»Efter hvilke principper vil ministeren udmønte bemyndigelsen i den nye § 47, stk. 1, 3. pkt.?«

Svar:

Spørgsmålet vedrører omkostningerne ved Ophavsretslicensnævnets virksomhed.

I bemærkningerne til forslaget anføres følgende:

»Forslaget til § 47, stk. 1, 3. pkt., indebærer, at kulturministeren får en bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om dækning af omkostningerne ved nævnets virksomhed.

Under høringen har Advokatrådet, Boligselskabernes Landsforening, Forenede Danske Antenneanlæg, Advokatfirmaet Reumert & Partnere og Samrådet for Ophavsret udtalt sig imod forslaget. Det anføres, at nævnets omkostninger fortsat bør udredes af det offentlige, ligesom det er tilfældet med en lang række andre offentlige nævn. Det anføres videre, at det vil kunne blive uforholdsmæssigt omkostningskrævende specielt for mindre organisationer at skulle dække nævnets omkostninger, hvilket vil kunne indebære en risiko for, at nogle vil foretrække at anlægge retssag. Det påpeges endelig, at forslaget er for vidtrækkende, idet niveauet for omkostningerne ikke samtidig angives.

Kulturministeriet har forståelse for de under høringen fremkomne synspunkter, men ministeriet finder fortsat, at der bør gives kulturministeren bemyndigelse til at fastsætte regler af den nævnte karakter. Det forudsættes, at udnyttelsen af bemyndigelsen sker efter forhandlinger med de berørte parter.«

Forslaget har som hovedformål at sikre, at parterne helt eller delvist kommer til at dække de omkostninger, der er forbundet med nævnets virksomhed. Baggrunden for dette er, at de sager, der i de senere år er blevet indbragt for nævnet, har fået en sådan professionel og erhvervmæssig karakter, at parterne må for-

ventes at være i stand til at bære de omkostninger, der er forbundet med nævnets behandling.

Jeg kan imidlertid oplyse, at jeg vil være indstillet på at drage omsorg for, at der ved fastlæggelsen af reglerne tages hensyn til de parter og særligt mindre organisationer, der ikke vil være i stand til at betale omkostningerne.

Spørgsmål nr. 8:

»Efter hvilke principper vil ministeren udmønte bemyndigelsen i den nye § 50, stk. 3, 2. pkt.?«

Svar:

Spørgsmålet vedrører den foreslåede bemyndigelse, hvorefter kulturministeren kan bestemme, at en godkendt organisation på nærmere bestemte områder skal være en fællesorganisation, som omfatter flere grupper af rettighedshavere.

Som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget (side 15, 2. spalte) er det min opfattelse, at de væsentligste træk ved den gældende tvangslicensordning for viderespredning af radio- og fjersynsudsendelser så vidt muligt bør videreføres i den foreslåede nye aftalelicensordning i § 35.

Hovedintentionen med forslaget er, at det ikke skal blive vanskeligere for kabelanlæggene at klarere de nødvendige rettigheder til kabelviderespredning. Dette mål kan nås ved, at de organisationer, der ønsker at indgå aftaler på dette område, skal godkendes, og at der indgås de nødvendige samarbejdsaftaler mellem disse organisationer.

I tilfælde af, at der ikke kan opnås enighed om samarbejde mellem de godkendte organisationer, åbner forslaget mulighed for, at det på specielle områder kan bestemmes, at opkrævningen af vederlag skal finde sted gennem en fællesorganisation. Denne adgang har til formål at sikre, at effektiviteten i systemet ikke tilsidesættes til skade for forbrugerne.

Spørgsmål nr. 9:

»Efter hvilke principper vil ministeren udmånte bemyndigelsen i den nye § 50, stk. 4, 2. pkt.?«

Svar:

Efter den gældende bestemmelse i § 4 i loven om Den Kulturelle Fond og om visse bevillinger på ophavsretsområdet er der udstedt koncession til KODA. Koncessionen vedlægges som bilag.

Det er indtil videre min intention at videreføre ordningen. Det bemærkes imidlertid, at KODA's tariffer for kabelviderespredning for fremtiden vil være undergivet Ophavsretslicensnævnets kompetence. Dette er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 2, 4-5, 7, 10, 12-13, 15-16, 23-24, 26 og 27 samt § 2, stk. 3, hvorved der på kabelspredningsområdet sker en omlægning fra en tvangslicensordning til en ordning baseret på aftalelicens med mulighed for at få en endelig administrativ afgørelse, såfremt parterne ikke kan nå til enighed. Koncessionen skal ændres i overensstemmelse hermed.

Spørgsmål nr. 10:

»Efter hvilke principper vil ministeren udmånte bemyndigelsen i den nye § 52, stk. 7?«

Svar:

Spørgsmålet vedrører dækning af omkostningerne ved forligsmandens virksomhed.

I bemærkningerne til forslaget anføres følgende:

»Forslaget til § 52, stk. 7, indebærer, at kulturministeren får en bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om dækning af omkostningerne ved forligsmandens virksomhed.

Advokatrådet, Forenede Danske Antenneanlæg og Samrådet for Ophavsret har ikke kunnet tilslutte sig forslaget. Det anføres blandt andet, at en bestemmelse om omkostningsdækning vil modvirke de samfundsmæssige og andre hensyn, der ligger bag etableringen af mæglingstinstitutet. Det påpeges endvidere, at det vil være urimeligt at pålægge den begærende part at betale mæglingssomkostningerne, idet reglen altid vil indebære, at omkostningerne skal afholdes af brugerne, som er den svage part.

Kulturministeriet har forståelse for de under høringen fremsatte synspunkter, men ministeriet må fortsat være af den opfattelse, at der bør gives mulighed for, at kulturministeren kan fastsætte nærmere regler af den nævnte karakter. Det forudsættes, at udnyttelsen af bemyndigelsen sker efter forhandlinger med de berørte parter.«

Udgangspunktet er, at omkostningerne ved forligsmandens virksomhed helt eller delvist skal bæres af parterne. Jeg finder det rimeligt, at de parter, som ønsker at benytte sig af forligsmandens ekspertise, betaler for den ydede service. Hertil kommer, at parterne i almindelighed vil være organisationer, myndigheder m.v., som må antages at være i stand til at bære de forbundne omkostninger.

Med hensyn til den nærmere fastlæggelse af, hvem der skal bære omkostningerne, er jeg opmærksom på de fremførte synspunkter om, at omkostningerne ikke ensidigt bør påhvile den begærende part.

Den 30. juni 1980

KODA
Rosenvængets Hovedvej 14
2100 København Ø.

Under henvisning til § 8 i lov af 14. februar 1935 om Det kgl. Teater og om oprettelsen af en kulturel fond forlænger ministeriet for kulturelle anliggender herved for en periode af 3 år fra den 1. juli 1980 den KODA meddelte bevilling til at afslutte kontrakter angående offentlig fremførelse af musikværker og dertil knyttet tekst, som er beskyttet i medfør af lov af 31. maj 1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker.

Forlængelsen sker på nedennævnte vilkår, som er meddelt ved ministeriets skrivelse af 6. juni 1950, jf. skrivelse af 29. juni 1965, dog således, at bevillingens § 4 er udformet i overensstemmelse med den ændring af § 7, stk. 1 og 2, i KODA's love, som blev vedtaget på en ekstraordinær generalforsamling i KODA den 22. maj 1980. Det bemærkes, at bevillingens § 2 og § 5, stk. 1, er redigeret på grundlag af tidligere brevveksling, jf. ministeriets skrivelse af 29. juni 1965 og KODA's skrivelse af 14. juni 1968. I øvrigt har man foretaget enkelte redaktionelle ændringer.

§ 1. KODA svarer til den i henhold til § 7, stk. 1, i lov af 14. februar 1935 oprettede kulturelle fond et årligt beløb, svarende til 10 pct. af KODA's bruttoindtægt af vederlag indvundne i henhold til nærværende eneretsbevilling, at betale hvert års 1. juli, beregnet på grundlag af

indtægten i det nærmest forud afsluttede regnskabsår.

§ 2. Selskabets vederlagstariffer forelægges ministeriet til godkendelse. Ligeledes forelægges til godkendelse ændringer af KODA's love af 20. april 1927 (revideret 22. maj 1930, 30. april 1934, 21. december 1934, 26. juni 1935, 8. maj 1940, 28. maj 1941, 19. maj 1960, 18. april 1963, 2. februar 1966, 3. april 1968, 28. maj 1974 og 22. maj 1980), der er af en sådan karakter, at de væsentligt forandrer forudsætningerne for den givne bevilling.

§ 3. Selskabets årlige regnskab forelægges i behørigt revideret stand for ministeriet.

§ 4. I selskabets bestyrelse åbnes sæde for 2 medlemmer, udpeget af ministeriet. Det ene af disse medlemmer skal være bestyrelsens formand.

§ 5. Bevillingen kan tilbagekaldes dels i tilfælde af misligholdelse, dels i tilfælde af, at KODA ikke længere som den almindelige landsomfattende institution er indehaver af eller repræsenterer komponistretten til offentlig udførelse af lovbeskyttede musikværker og dertil knyttede tekstforfatterrettigheder.

Stk. 2. Bevillingen kan fornys på ændrede eller uændrede vilkår efter forhandlinger med KODA's til enhver til siddende bestyrelse.

MINISTERIET FOR
KULTURELLE ANLIGGENDER
Nybrogade 2, 1203 K.
Tlf. 01 13 93 01

København, den 25. juni 1985

KODA
Rosenvængets Hovedvej 14
2100 København Ø

Ved lov nr. 274 af 6. juni 1985 om ændringer i ophavsretsloven er der bl.a. i denne lov indføjet en ny bestemmelse, § 22 a, hvorefter værker, som udsendes i radio og fjernsyn, må fordeles over kabelanlæg og videreudsendes til almenheden ved hjælp af radioanlæg, når dette sker uden ændringer og samtidig med, at udsendelsen finder sted.

De nye bestemmelser indebærer, at ophavsændene, for så vidt angår de nævnte former for programspredning, fra den 1. juli 1985 at regne ikke længere har nogen eneret, men alene et krav på vederlag.

Bestemmelsen i § 22 a medfører – således som det er nævnt i bemærkningerne til lovforslaget – en begrænsning af KODA's hidtidige virkeområde, således som det har været fastlagt i de af ministeriet udstedte bevillinger på grundlag af § 2 b i lov nr. 149 af 26. april 1933 om forfatterret og kunstnerret og senere eneretsbestemmelsen i § 2 i ophavsretsloven af 31. maj 1961.

På denne baggrund finder kulturministeriet det rigtigt, at det ved en tilføjelse til KODA's bevilling i henhold til § 8 i lov nr. 40 af 14.

februar 1935 om Det kgl. Teater og om oprettelsen af en kulturel fond som ændret ved lov nr. 174 af 13. april 1938 tydeliggøres, at bevillingen ikke omfatter vederlagskrav i henhold til ophavsretslovens § 22 a.

I overensstemmelse hermed skal man meddele, at der med virkning fra 1. juli 1985 foretages følgende tilføjelse til den ved ministeriets skrivelse af 30. juni 1980 meddelte bevilling, som senere ved skrivelse af 30. juni 1983 er forlænget for en periode af 3 år fra den 1. juli 1983:

Efter 1. afsnit indsættes:

»Bevillingen omfatter ikke varetagelse af vederlagskrav i henhold til § 22 a i lov nr. 158 af 31. maj 1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, som senest er ændret ved lov nr. 274 af 6. juni 1985.«

Det bemærkes, at den nævnte tilføjelse naturligvis ikke hindrer, at KODA på linje med andre ophavsmandsorganisationer varetager komponisternes og tekstforfatterens interesser inden for rammerne af den i § 22 a nævnte fællesorganisation.

MIMI STILLING JAKOBSEN

/ W. Weincke

Spørgsmål nr. 11:

»I bemærkningerne til nr. 12 i lovforslaget, jf. bilag 15, anføres det, at »organisationer... skal omfatte en væsentlig del af danske rettighedshavere til en bestemt art af værker.« Mener ministeren ikke, at dette udsagn strider imod EU's antidiskriminationsbestemmelser?»

Svar:

Lovforslagets § 1, nr. 12, indebærer, at de almindelige bestemmelser om aftalelicens også finder anvendelse på viderespredning i kabelanlæg m.v.

I bemærkningerne til bestemmelsen anføres det bl.a.:

»Aftalelicensen giver i hovedsagen kabelanlæggene ret til at udnytte værker af ikke-repræsenterede ophavsmænd, herunder også udenlandske ophavsmænd, på samme måde og på samme vilkår, som er fastlagt i den med organisationen indgåede aftale. Dette gælder, uanset om den aftalesluttende danske organisation arbejder på grundlag af fuldmagter fra udenlandske ophavsmænd eller ikke. De aftalesluttende organisationer skal godkendes af kulturministeren. Der henvises til ændringsforslag nr. 13 og bemærkningerne hertil.«

Efter den gældende ophavsretslovs § 50, stk. 2, giver aftalelicensen kun brugeren ret til at benytte de ikke-repræsenterede ophavsmænds værker på samme måde og på de samme vilkår, som følger af den aftale, der er indgået med organisationen. Det følger af denne bestemmelse, at udenlandske ophavsmænd, som ikke er repræsenterede af den aftalesluttende organisation, ikke får en dårligere retsstilling end de ophavsmænd, som er repræsenteret af organisationen.

Det fremgår endvidere af satellit- og kabeldirektivets art. 8, stk. 1, og art. 9, stk. 2, at medlemsstaterne på dette område skal gennemføre en eneretsordning baseret på kollektiv rettighedsforvaltning. Det må således anses at være i overensstemmelse med direktivet, at rettighederne kan klareres på grundlag af en aftalelicensordning.

En stort set tilsvarende ordning har i en årække været gældende i de andre nordiske lande.

Jeg finder på denne baggrund ikke, at bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 12, om de organisatoriske forudsætninger for den nye ordning er i strid med det EU-retlige ikkediskriminationsforbud.